

www.e-rara.ch

Sancti Iustini philosophi et martyris opera

Iustinus

Lutetiae Parisiorum, 1615

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-9781>

Eiusdem Iustini ad Diognetum epistolae.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

πικροδασμίου πωρὸς πλὴν ἀπιμοτάτων ἑσπέρων
 ρεσίαν δὲ ἀρεπέτερον; οὐ φθαρτῆς ὕλης ταῦτα
 πύργα; οὐχ ὑπὸ σιδήρου καὶ πυρὸς κεχαλ-
 κευμένα; οὐχ ὁ μὲν αὐτῶν, λιθοξόος· ὁ δὲ,
 χαλκείος· ὁ δὲ, ἀργυρέος· ὁ δὲ, κεραμείος
 ἐπλασεν; οὐ ὡρὴν ἢ τῆς τέχνης τούτων εἰς πλὴν
 μορφῶν τούτων ἐκτυπωθῆναι, ἢν ἕκαστος αὐ-
 τῶν ἕκαστος ἐπὶ καὶ νῦν μεταμορφωμένον; οὐ
 τὰ νῦν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ὄντα σκύβα ἡγούσι
 δὲ, εἰ τύχοι τῶν αὐτῶν τεχνιτῶν, ὁμοία ποιού-
 τοις; οὐ ταῦτα πάλιν τὰ νῦν ὑφ' ὑμῶν πωρ-
 κυνούμενα, διωκόμενα δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων σκύβα
 ὁμοία ἡμέραν τοῖς λαοῖς; οὐ κωφὰ πύργα;
 οὐ τυφλά, οὐκ ἀψυχα; οὐκ ἀνοήσια; οὐκ
 ἀκίνητα; οὐ πύργα σπαρμένα; οὐ πύργα φθ-
 εράμενα; ταῦτα θεοὺς καλεῖτε, τούτοις δου-
 λώετε; τούτοις πωρκυνεῖτε· τελέον τε
 ἔξομοῖσθε. ἀλλὰ τὴν μισεῖτε Χριστιανούς,
 ὅτι τούτοις οὐχ ἠγνώσθη θεοί. ὑμεῖς γὰρ οἱ
 νῦν νομίζοντες καὶ οἰόμενοι, οὐ πολὺ πλεον
 αὐτῶν καταφρονεῖτε; οὐ πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς
 χαλκάζετε καὶ ὑβρίζετε; τοῖς μὲν λιθίους καὶ
 ὄσφρακίνοις σέβοντες ἀφυλάκτους· τοῖς δὲ ἀρ-
 γυρέοις καὶ χρυσοῖς ἐκλείοντες τῆς νυξὸς καὶ τῆς
 ἡμέρας φύλακας ὡρακαλίστους, ἵνα μὴ
 κλαπῶσιν. αἷς δὲ δοκεῖτε τιμῆς πωρσφέρειν,
 εἰ μὴ ἀδαίνονται, καλάζετε μᾶλλον αὐτοῖς·
 εἰ δὲ ἀνοήτησιν, ἐλέγχοντες, αἷματι καὶ
 κνίσσας αὐτοῖς θρησκείετε. ταῦθ' ὑμῶν τίς ὑ-
 πομεινάτω; ταῦτα ἀνασχεῖται τίς αὐτῶν ἡμέ-
 ραν; ἀλλὰ ἀνθρώπος μὲν ὁδὸς εἰς ταύτης
 τῆς κατὰσεως ἕκαστον ἀνέξεται· (ἀνοήτων γὰρ
 ἔχεται καὶ λογισμὸν) ὁ δὲ λίθος ἀνέχεται· ἀνο-
 ἡτητὴ γὰρ. οἰκοῦν πλὴν ἀνοήτων . . .
 ἐλέγχετε. πᾶσι μὲν οὖν τῶν μὴ δε-
 δουλωθῶν Χριστιανούς τοιούτους θεοῖς, πολλὰ
 μὲν καὶ ἄλλα εἰπεῖν ἔχοιμι· εἰ δὲ πῆναι μὴ δε-
 κτήν ἐ ταῦτα ἰσθμὰ, πειρασὸν ἠγνώσθη καὶ ὁ
 λέγαν. ἐξῆς δὲ, πᾶσι τῶν μὴ
 κατὰ τὰ αὐτὰ Ἰουδαίους θεοσεβῶν αὐτοῖς, οἱ μὲν
 σε μάλιστα ποθεῖν ἀκούσασθαι. Ἰουδαῖοι τοίνυν εἰ
 μὲν ἀπέχονται ταύτης τῆς πωρσειρημένης λα-
 τρείας, καὶ εἰς θεὸν ἕνα τῶν πύργων σέβαν καὶ δεσποτήν
 ἀξίως φροσῶν· εἰ δὲ τοῖς πωρσειρημένοις ὁμοιοῦ-
 πως τῶν θρησκείων πωρσάγοισιν αὐτῶν ταῦτα,

A ciosior ea quæ ad abiectissimum ministe-
 rium facta est? Nonne ex materia cor-
 ruptioni obnoxia sunt hæc omnia? non-
 ne ferri & ignis ope fabricata? nonne
 eorū aliud sculptor lapidum, aliud faber
 ærarius, aliud argentarius faber, aliud
 figulus finxit? minimèque in talem for-
 mam vnūquodque mutatum erat prius
 quam arte alicuius horum hæc impres-
 sa ei fuisset? Nonne quæ nunc eadem è
 materia sūt vasa, similia his reddi queāt,
 si eosdem artifices nanciscantur? nonne
 hæc quæ à vobis adorantur, ab homini-
 bus vasa reliquis similia fieri rursus pos-
 sint? Nonne surda sunt omnia? nonne
 cæca? nonne inanima? nonne sensus om-
 nis expertia? nonne immobilia? non-
 ne omnia putrescunt? nonne omnia cor-
 rumpuntur? Hæc deos vocatis, his ser-
 uitis, hæc adoratis; & omnino similes
 istis reddimini. Idcirco sunt vobis odio
 Christiani, quoniam hos esse deos non
 arbitratur. Atqui vos qui esse deos nūc
 existimatis, annon multo magis quam
 illi contemptui habetis? annon multo
 magis quam illi, irridetis & iniuria affi-
 citis? dum lapideos quidem & testaceos
 veneramini, custodibus carentes; ar-
 genteos autem & aureos includitis no-
 ctu, ac interdum custodes apponitis, ne
 furto auferantur. Et vero illis honoribus
 quibus vos prosequi eos existimatis, po-
 tius supplicio afficitis, si quidem sensu
 præditi sunt: si expertes sunt sensus,
 [huius rei] conuincentes, sanguine &
 nidoribus eos colitis. Quis vestrum hæc
 sufferat? quis hæc sibi fieri patiatur? sed
 nullus quidem hominum hoc supplicium
 nisi inuitus patietur; sensu enim & ra-
 tione est præditus: at lapis patitur; sen-
 su enim caret. Quamobrem illos sensus
 expertes esse conuincitis. ac de eo quod
 Christiani diis huiusmodi in seruitutem
 addicti non sunt, multa quidem & alia
 habeam quæ dicam: sicuti tamē vel hæc
 ipsa sufficere non videantur, superuaca-
 neum arbitror & plura dicere. Deinceps
 autem de eo quod non est illis idem cul-
 tus diuinus qui Iudæis, te maximè cu-
 pidum esse audiendi puto. Iudæi igitur,
 si quidem abstinent eo de quo verba fe-
 ci cultu, & Deum vnum venerari, domi-
 numque omnium existimare volunt:
 si eodem quo ii de quibus dictum est
 modo, cultu illo eum prosequuntur,
 T T ij

in errore versantur. Nam quæ Græci sensus expertibus & furdis offerentes, dementiae dant argumentum, hi dum se Deo præbere ea cogitant, tamquam iis indigenti, stultitiam potius quam cultum diuinum merito existiment [id quod faciunt.] Qui enim cælum & terram, atque omnia quæ in iis sunt condidit, & nobis omnibus ea suppeditat quibus indigemus, fieri non possit ut vlllo eorum indigeat quæ ipse iis præbet qui se illi dare existimant. At ii qui per sanguinem & nidorem & holocausta, facere se illi sacrificia putant, atque his eum honoribus ornare, nihil mihi differre videntur ab iis qui sensu carentia eodem honore studiose prosequuntur, quæ percipere honorem hunc non possunt. [quale autem hoc est,] putare se aliqua præbere ei qui nullius rei est indigus? At eorum circa cibos meticolosam cautionem, & superstitionem circa sabbata, & iactantiam de circumcissione, & quæ de ieiunio ac nouiluniis simulant, quæ ridicula sunt & relatu indigna, te à me discere necesse habere non arbitror. Nā eorum quæ à Deo in usum hominum creata sunt, alia quidem tamquam recte creata admittere; alia vero, ut inutilia & superuacanea, recusare, quomodo fas est? De Deo autem hoc mentiri, eum verare aliquid quod honestum sit facere die sabbati, quomodo impium non sit? iam vero & de carnis imminutione, tamquam electionis testimonium sit, gloriari, & tamquam eam ob rem Deus eximio illos amore prosequatur, quomodo subsannatione non sit dignum? Quin etiam eos, [tamquam] affidentes astris & lunæ, obseruationi mensium & dierum deditos esse, & Dei œconomias ac tempestatum mutationes ad ea accommodare ad quæ mentes suæ propensæ sint, alias quidem ad festos dies, alias vero ad luctus: quis diuini cultus & non dementiae multo magis indicium existimabit? Communi igitur vanitate & impostura, & Iudæorum curiositate atque iactantia, iure Christianos abstinere, te abunde didicisse existimo. Sed diuini cultus illis proprii mysterium ne te ab homine vlllo doceri posse speres. Christiani enim neque regione, neque sermone, neque politicis vitæ institutis à cæteris hominibus sunt distincti. Nam neque

A Διὰ μὲν τῶν ἰουδαίων. ἀ γὰρ τοῖς ἀναγιγνωσκουσὶ καὶ
καλοῦσι προσφύγοντες οἱ Ἕλληες ἀφροσύνης
δείγμα πρὸς ἑαυτοὺς, τῶν δὲ ἑτοι καὶ ἀπὸ τῶν
θεομητῶν τῶν Θεῶν λογίζονται πρὸς ἑαυτοὺς, μω-
ραῖαν εἰκὸς μάλλον ἡγοῦνται αὐτοὺς, οὐ θεοσεβείαν. ὅ-
τι ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πάντα
τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶσιν ἡμῖν χρηστῶν ὡς
προσδεόμεθα, ὁστένος δὲ αὐτοῖς προσδεοίτο
τούτων ὡς τοῖς οἰομένοις διδοῖναι πρὸς ἑαυτοὺς.
οἱ δὲ γὰρ θυσίας αὐτῶν δι' αἵματος καὶ κνήσης καὶ
ἐλοκαυτωμῶν ὅτι τελεῖν οἰομένοι, καὶ τούτοις
B τῆς πηγῆς αὐτῶν γαστρίων, ὁστένος μοι δοκεῖτε
ἀφ' ἑαυτῶν τῶν . . . τὰ κατὰ τὴν αὐτῶν ἐν-
δοκίμοις φιλοτιμίαν, τῶν μὴ διωκόμενων
τῆς πηγῆς μεταλαμβάνειν. ὅ δὲ δοκεῖν τινα
πρὸς ἑαυτοὺς μηδένος προσδεομένων, . . .
. . . ἀλλὰ μὲν τότε πρὸς τὰς βρώσας αὐτῶν
ψοφοδεῖς, καὶ τὴν πρὸς τὰ σάββατα διδασκα-
μονίαν, καὶ τὴν τῆς περὶ τῆς ἀλαζονείας, ἔ-
τι τῆς γνησίας ἔνομιμίας εἰρωνείαν, καὶ τῶν
γέλασας ἔσδεν ἀξία λόγου, νομίζω σε χεῖ-
C ζῆν πρὸς ἐμοὶ μαθεῖν. ὅ τε γὰρ τῶν ὑπὸ τῶν
Θεῶν κτισθέντων εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ἀ μὲν
ὡς καλῶς κτισθέντα ὡς ἀδελφάδα, ἀ δὲ, ὡς
ἀχρηστα καὶ ἀεικατὰ, ὡς ἀκαταστάτα, πῶς οὐ
θεμὶς ἐστὶ; ὅ δὲ κατὰ φύσιν Θεοῦ, ὡς κα-
λύοντος ἐν τῇ τῶν ἑβδομάτων ἡμέρᾳ καλὸν τι
ποιεῖν, πῶς οὐκ ἀσεβῆς; ὅ δὲ καὶ τὴν μείω-
σιν τῆς ἁγίας μὲν τῶν ἐκλογῆς ἀλαζονείας
ἔσδεν, ὡς ἀφ' ἑαυτῶν ἐξαρέτως ἡγαπημένοις
ὑπὸ Θεοῦ, πῶς οὐ χλδῆς ἄξιον; ὅ δὲ πα-
ρεδιδόντας αὐτοῖς ἀγροῖς καὶ σελιῶν ὡς ἀκα-
D ρησιν τῶν μ . . . καὶ τῶν ἡμερῶν ποιεῖσθαι,
καὶ τῶν οἰκονομίας Θεοῦ καὶ τῶν τῶν χειρῶν.
ἀλλαγὰς καὶ . . . πρὸς τὰς αὐτῶν
ὀρμαῖς, ἀ μὲν, εἰς ἑορταῖς, ἀ δὲ, εἰς πένθη-
τῆς δὲ θεοσεβείας καὶ οὐκ ἀφροσύνης πολὺ
πλέον ἡγήσεται ὁ δείγμα; τῆς μὲν οὖν καὶ
τῆς εἰκατότητος καὶ ἀπάτης, καὶ τῆς ἰουδαίων
πολυπραγμοσύνης καὶ ἀλαζονείας [ὅτι] ὁρ-
θῶς ἀπέχονται Χριστιανοί, ὁρκουτικῶς σε νο-
μίζω μεμαθήκεναι. ὅ δὲ τῆς ἰδίας αὐτῶν
θεοσεβείας μυστήριον μὴ προσδοκῆσης διδά-
σθαι ὡς ἀπὸ ἀνθρώπου μαθεῖν. Χριστιανοί
γὰρ οὔτε γῆ, οὔτε φωνῆ, οὔτε ἔθεσι ἀφ' ἑαυ-
κριμένοι τῶν λοιπῶν εἰσὶν ἀνθρώπων. ἔτε γὰρ,

που πόλεις ἰδίας κατοικοῦσιν, οὔτε ἀφελέκτω
 πινὴ πρὸς ἡλασμένην χροῖανται, οὔτε βίον ὡς
 σημον ἀσχοῦσιν. οὐ μὲν ἔπινοία πινὴ καὶ Φερν-
 πίδι πολυπραγμοίων ἀνδρῶν μαθήματα
 τῶν αὐτῶν ἐστὶν εἰρημῶν. ὅθεν δόγματος ἀ-
 δεσπίνου παρεστῶσιν, ὡς ὅτι ἐνίοι. κατοικοῦ-
 τες δὲ πόλεις Ἑλληνίδας τε καὶ βαρβάρους, ὡς
 ἕκαστος ἐκλήρωθη, ἐν τοῖς ἐγχωρίοις ἔτεσιν ἀ-
 κολουθοῦντες, ἐν τε ἐσθίῃ καὶ δριπίῃ, καὶ τῶν
 λοιπῶν βίῳ, θαυμαστὴν καὶ οὐλογητοῦ μὲνως πα-
 ρέδοξον ἀνδείκνυται πᾶσι καὶ ἴσασιν τῆς ἐαυ-
 τῶν πολιτείας. πατείδας οἰκοῦσιν ἰδίας, ἀλλ'
 ὡς πατριχοὶ μετέχουσι πόρτων, ὡς πολῖται
 καὶ πόρτῃ ὑπομῶσιν ὡς ξένοι. πᾶσα ξένη,
 πατεὶς ἐστὶν αὐτῶν. καὶ πᾶσα πατεὶς, ξένη.
 γαμοῦσιν ὡς πόρτες. τεκνογονοῦσιν, ἀλλ' ἔρι-
 πλοῖσι τὰ γυνώμενα. τρέφουσιν καὶ κινῶν ὡς
 ἴθνηται, ἀλλ' . . . κινῶν. ἐν ἑσθίῃ τῶν
 χρόοισιν, ἀλλ' ἔριπτα ζῶσιν. ὅτι γῆς δρι-
 πείβοισιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται. πεί-
 θονται ὡς ἀεισμένοις νόμοις, καὶ τοῖς ἰδίοις βίοις
 ἡκῶσι τοῖς νόμοις. ἀγαπῶσι πόρτας, ὅτι ὑπὸ
 πόρτων διώκονται. ἀγνοοῦνται, καὶ κατακρίνον-
 ται. θανατῶνται, καὶ ζωοποιοῦνται. πτωχοῦσιν,
 καὶ πλουτίζουσι πολλοῖς. πόρτων ὄρεσιν, καὶ
 ἐν πᾶσι ἀειστέουσιν. ἀπμῶνται, καὶ ἐν
 πᾶσι ἀπμῶσι δόξασονται. βλασφημοῦνται, ὅτι
 δικαιοῦνται. λοιδοροῦνται, καὶ βιολογῶσιν. ὑ-
 βρίζονται, καὶ ἡμῶσιν. ἀγαθοποιῶντες, ὡς κα-
 χὶ καλῶνται. καλῶν οὐκ ἔχουσιν, ὡς ζωο-
 ποιῶνται. ὑπὸ Ἰουδαίων ὡς ἀλλόφυλοι πο-
 λεμοῦνται, καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων διώκονται. καὶ
 πᾶσι ἀπμῶσι τῆς ἑσθίας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες ὅτι
 ἔχουσιν. ἀπμῶσι δ' εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶν ἐν σώματι
 ψυχὴ, τῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ Χριστιανοί. ἔσθια
 καὶ πόρτων τῶν τῶ σώματος μέλων ἢ ψυ-
 χῆ, καὶ Χριστιανοὶ καὶ τῶν τῶ κόσμου πόλεις. οἱ-
 κεί μὲν ἐν τῶ σώματι ψυχῆ, ὅτι ἐστὶ δὲ ἐκ
 τῶ σώματος. ὅτι Χριστιανοὶ ἐν κόσμῳ οἰκοῦσιν,
 ὅτι εἰσὶ δὲ ἐκ τῶ κόσμου. ἀόρατος ἡ ψυχὴ
 ἐν ὄρατῶν Φερεῖται ὡς σώματι. ὅτι Χριστιανοὶ
 γινώσκονται μὲν ὡς ἐν τῶ κόσμῳ, ἀόρατος ἡ
 αὐτῶν ἢ θεοσέβεια μὲν. μισοῖ τὴν ψυχῆν ἢ ἑσθίαν,

A proprias ciuitates incolunt, neque ser-
 mone vtuntur qui ab aliorum sermone
 differat, neque vitæ genus habent quod
 re aliqua sibi peculiari sit notabile: ne-
 que aliquid à curiosis hominibus exco-
 gitatum proponunt sibi discendum: ne-
 que alicui dogmati humano patrocina-
 tur, sicut nonnulli: sed incolentes par-
 tim Græcas, partim barbaras ciuitates,
 prout cuiusque fors tulit, & indigena-
 rum instituta sequentes, in vestitu vi-
 cique, & cæteris quæ ad vitam perti-
 nent, mirabilem & haud dubie incredi-
 bilem suæ politiæ statum oculis nostris
 proponunt. Patrias proprias habitant;
 sed tamquam inquilini. Omnia cum a-
 liis communia habent, tamquam ciues:
 & omnia patiuntur, tamquam peregri-
 ni. Omnis peregrina regio, patria est eo-
 rum: & omnis patria, est peregrina.
 Vxores ducunt, vt omnes, & liberos
 procreant: sed non abiiciunt fœtus.
 Mensam communem apponunt; sed mi-
 nime pollutam. In carne sunt; sed non
 secundum carnem viuunt. In terra de-
 gunt; sed in cælo politiam suam habet.
 Obsequuntur legibus quæ sancitæ sunt,
 & suo vitæ genere leges superant. Amant
 omnes, & omnes illos persequuntur.
 Ignorantur, & condemnantur: morte
 afficiuntur, & viuificantur. Mendici
 sunt, & multos dirant. Rebus omnibus
 indigent, & omnia illis redundant. De-
 decorantur, & inter dedecora gloria af-
 ficiuntur. Eorum fama laceratur, & iu-
 stitiæ eorum testimonium perhibetur.
 Maledictis ac conuiciis incessuntur; &
 bonis verbis prosequuntur. Iniuria affi-
 ciuntur; & honore prosequuntur. Quæ
 se gerant vt probos decet, tamquam im-
 probi puniuntur: dum puniuntur, gau-
 dent tamquam viuificentur. Aduersus
 eos, tamquam alienigenas, Iudæi bel-
 lum gerunt, & Græci eos persequuntur:
 & ofores eorum causam inimicitiarum
 dicere nequeunt. Atque vt semel omnia
 complectar, quod est in corpore anima,
 hoc sunt in mundo Christiani. Dispersa
 est per omnia corporis membra anima;
 & Christiani per mundi ciuitates [dis-
 persi sunt.] Habitat quidem in corpore
 anima, sed non est è corpore: [sic] &
 Christiani in mundo habitant, sed è mū-
 do non sunt. Inuisibilis anima in visibili
 corpore, tāquā in præsidio, cōstituta est:
 [sic] & Christiani cognoscuntur, dū in

mūdo cōmorantur; sed inuisibilis est eorū cultus diuinus. Odio prosequitur animā ca-

ro, & bellum ei mouer, nullâ affecta iniuriâ quod voluptatibus frui prohibeatur: odio prosequitur & mundus Christianos, nulla affectus iniuriâ, quoniam voluptatibus repugnant. Anima carnē amat, quæ ipsam odit, & [amat] membra: [sic] etiam Christiani amant ocores. Inclusa quidem est anima corpore, sed ipsa corpus conseruat: [sic] & Christiani derinentur quidem in mundo, tãquam in custodia, sed ipsi mundum cõferuant. Immortalis anima in mortali tabernaculo habitat: & Christiani illa quæ corruptioni sunt obnoxia, tamquã inquilini, incolunt, incorruptibilitatē cælestem exspectantes. Anima, dum cibo & potu male tractatur, fit melior: & dum Christiani suppliciis afficiuntur quotidie, numerus eorum crescit. Deus illos tam insignem tenere locum voluit, quem illis nefas est defugere. Non enim terrenum, vt dixi, inuentum, hoc illis traditum est: neque mortalis est commētatio, quam adeo accurate custodiendam sibi censent, neque humanorum mysteriorum œconomia illis commissa est: sed ipse verè Deus, qui est omnipotens, & omnium conditor, ac inuisibilis, è cælis Veritatem & Verbum sanctum ac incomprehensibile inter homines locauit, & in cordibus eorum firmam habere sedem voluit: non, quemadmodum aliquis coniecere possit, misso hominibus ministro aliquo, aut angelo, aut principe, aut aliquo eorum qui terrena gubernant, aut quoriam eorum quibus commissa est rerum in cælis administrandarum cura: sed ipso opifice & creatore omnium: quo cælos condidit, quo mare suis terminis conclusit: cuius mysteria fideliter ab omnibus elementis obseruantur: à quo certa spatia diurnorum cursuum [sol] obseruanda accepit: cui paret luna, iubenti eam lucere nocti: cui astra obtemperant, lunæ cursum sequentia: à quo omnia disposita sunt, & suis limitibus circumscripta: & cui sunt supposita cæli & quæ in cælis sunt, terra & quæ in terra sunt, mare & quæ in mari: ignis, aër, abyssus: quæ in altitudinibus, quæ in profunditatibus, quæ in medio [locata sunt.] Hunc ad eos misit: an, vt aliquis hominum cogitare possit, tyrannidis exercendæ & terrorem incutiendi causa? Minime vero: sed in clementia, in lenitate, tamquam rex

A καὶ πολεμῆι, μηδὲν ἀδικουμένη, ὅτι τὰς ἡδοναῖς κωλύεται χρῆσθαι· μισοῖ καὶ Χριστιανοῖς ὁ κόσμος μηδὲν ἀδικουμένης, ὅτι τὰς ἡδοναῖς ἀπιπέσσονται. ἡ ψυχὴ τὴν μισοσθῆν ἀγαπᾷ, ἄρα καὶ τὰ μέλη· καὶ Χριστιανοὶ τοὺς μισουῦσας ἀγαπῶσιν. ἐκείκλειται μὲν ἡ ψυχὴ τῷ σώματι, σωέχῃ δὲ αὐτῇ τὸ σῶμα· καὶ Χριστιανοὶ κατέχονται μὲν ὡς ἐν φρουρᾷ τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ δὲ σωέχουσι τὸν κόσμον. ἀθανάτος ἡ ψυχὴ ἐν θνητῷ σκηνώματι κατοικεῖ· καὶ Χριστιανοὶ πῦροισιν ἐν φθαρτοῖς, τὴν ἐν οὐρανοῖς ἀφθαρσίαν παροδεχόμενοι. κακουργουμένη σιτοῖς καὶ ποτοῖς ἡ ψυχὴ, βελτιοῦται· καὶ Χριστιανοὶ καταζόμενοι καθ' ἡμέραν, πλεονάζουσι μάλλον. εἰς ποσαύτῃ αὐτοῖς τὰξιν ἐθετο ὁ Θεός, ἵνα οὐ θεμιτὸν αὐτοῖς παρὰ τὴν σααζῆ. οὐ γὰρ ἔπιχρον, ὡς ἐφίω, βῆρημα τῶν αὐτοῖς πῦροδοῖν· ὅσα δὲ θνητῶν ἔπιπνοια φυλάσσειν οὕτως ἀξιοδοῖν ἔπιμελῶς, ὅσα δὲ ἀθεσπῶν οἰκονομία μυστηρίων πεπίσειται· ἀλλ' αὐτὸς ὁ πόροκράτωρ ἔπι ποροκτίσης ἔπι ἀόρατος Θεός, αὐτὸς ἀπ' οὐρανοῦ τὴν δὴνησαν καὶ τὴν λόγον τὸν ἅγιον καὶ ἀσπίνοτον αἰθεσπῶν ἐπίδρυται, καὶ ἐγκατεσθέλει τὰς καρδιας αὐτῶν· οὐ, καθάπερ ἀπὸ πῆς εἰκασθεν, ἀθεσπῶν ὑπερέτιν τινα πέμφας, ἢ ἀγγελον, ἢ δῶροντα, ἢ τινα τῶν διεπόντων τὰ ἔπιχρα, ἢ τινα τῶν πεπίσειμενῶν (αὐ) ἐν οὐρανοῖς ἐπίκησος, ἀλλ' αὐτὸν τὸν τεχίτιν καὶ δημιουργῶν τῶν ὀλων· ὃ τοῖς οὐρανοῖς ἐκπίσει, ὃ τὴν θάλασσαν ἰδίοις ὄροισ ἐνέκλεισιν· οὐ τὰ μυστήρια πιστῶς πόρτα φυλάσσει τὰ σοιχεῖα· πῦρ δὲ τὰ μέτρα τῶν τῆς ἡμέρας δρόμων εἰληφε φυλάσσει· ὃ πειθαρχεῖ σελίω, νυκτὶ φαίνειν κελθόντι· ὃ πειθαρχεῖ τὰ ἀστρα, τῶν τῆς σελίωης ἀκολουθοῦντα δρόμω· ὃ πόρτα ἀθεσπῶν τετακται καὶ δώρειται καὶ ὑποτέτακται, οὐρανοὶ καὶ τῆς ἐν οὐρανοῖς, γῆ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, θάλασσα καὶ τῆς ἐν τῇ θαλάσῃ· πῦρ, ἀήρ, ἀβυσσος· τὰ ἐν ὑψοῖς, τὰ ἐν βάθει, τὰ ἐν τῷ μελαζῶ. τῶν παρὲς αὐτοῖς ἀπέσφλον, ἀσφγε, ὡς ἀπὸ θεσπῶν ἀπὸ πῆς λογισατο, ὅτι τυραννίδι καὶ φόβῳ ἔπι καταπλήξῃ; οὐ μῦροισιν, ἀλλ' ἐν ἔπιεικείᾳ, παρῶντι. ὡς βασιλεὺς πέμπων υἱὸν βασιλέα ἐπέμφεν· ὡς Θεὸν ἐ-

mittens filium regem, misit; tamquam Deum

πεμφαν, ὡς παρὲς ἀνθρώπους ἐπέμφαν, ὡς
σώζων ἐπέμφαν· ὡς πείθων, οὐ βιαζόμενος.
βία γὰρ οὐ παύσεται τὰ Θεῶν. ἐπέμφαν ὡς ἀ-
γαπῶν, οὐ κρίνων. πέμφαν γὰρ αὐτὸν κρίνοντα,
καὶ τίς αὐτὸς τιμὴ παρουσίας ὑποστήσεται;

Ἐπιβουλοῦσιν ἡμεῖς, ἵνα
ἴνα θρησώνται τὸν κύριον, καὶ μὴ νικωμένους.
οὐχ ὁρᾷς, ὅσα πλείονες καταζώντες, ποσῶτα
πλεονάζουσιν ἄλλοις; ταῦτα δὲ ἀνθρώπου ἔδο-
κεῖ τὰ ἔργα, ταῦτα δυνάμεις ἐστὶ Θεοῦ. ταῦ-
τα τῆς παρουσίας αὐτοῦ δείγματα. τίς γὰρ ὅλος
ἀνθρώπων ἠπίστατο ἢ ποτὶ ἐστὶ Θεός, ὡρὶν αὐ-
τὸν ἐλθεῖν; ἢ πῶς κενός καὶ ληρώδης ἐκείνων
λόγους ἀποδέχηται ἢ ἀξιοπίστων φιλοσόφων· ὧν
οἱ μὲν . . . πῦρ ἐφασκόν (εἶ) τὸν Θεόν (ὃ
μέλλοσι χωρήσῃ αὐτοῖς, τὸ καλοῦσα Θεόν) οἱ
δὲ, ὕδαρ· οἱ δὲ, ἄλλο τι ἢ στοιχείων ἢ ἐκ-
υσιμένων ὑπο Θεοῦ. καὶ τοῖς γε εἴ τις πύταν
ἢ λόγων ἀποδέχεται ἐστὶ, δυνάμει αὐτῆς καὶ ἢ
λοιστῶν κτισμάτων ἐν ἑκάστῳ ὁμοίως ἀποφαί-
νεσθαι Θεόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περατεία καὶ
πλατὴ τῶν ῥημάτων ἐστὶν ἀνθρώπων δὲ ἄδει; ὅτε
εἶδεν ὅτε ἐγνώρισεν αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν ἐπέδραξεν.
ἐπέδραξε δὲ ἀπὸ πίστεως ἢ μόνῃ θεὸν ἰδεῖν συλκε-
χρήματα. ὁ γὰρ δεσπότης καὶ δημιουργὸς τῶν ὄ-
λων Θεός, ὁ ποιήσας τὰ πάντα καὶ ἐξ ἑαυτοῦ
ἀφαιρέσας, οὐ μόνον φιλεῖ ἀνθρώπους ἐχέτω, ἀγ-
λά καὶ μακροθύμος. ἀλλ' ὅτι ἡ μὲν αἰεὶ
τοιοῦτος, ὅ ἐστι, καὶ ἔσται, χρηστός καὶ ἀγαθός καὶ
ἀόρητος καὶ ἀληθής· καὶ μόνος ἀγαθός ἐστιν·
ἐνοήσας δὲ μεγάλῃ καὶ ἀφραστοῖς ἐνοίαι, ἡ
ἐκινώσατο μόνῃ τὰ παιδί. ἐπὶ ὅσα μὲν οὖν
κατεῖχεν ἐπιμνησκόμενος καὶ διετήρησε τὴν ἑσπέρην
αὐτῆς βουλήν, ἀμύθη ἢ ἡμῶν καὶ ἀφροντιστῶν ἐ-
δοκεῖ· ἐπεὶ δὲ ἀπεκάλυψε ἀπὸ τῆς ἀγαπητῆς
παιδὸς καὶ ἐφαιέρωσε τὰ ἐξ ἀρχῆς ἠτοιμασμέ-
να, πρὸς ἃ ἡμεῖς πρῶτον ἡμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα
διεργασίων αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν . . . ἡσασθαι . . .
τίς αὐτὸς πῶποτε παροσέδοκῃσιν ἡμῶν; πρὸς οὖν
ἡδὲ πρὸ ἑαυτοῦ οὐδὲ πρὸ παιδὸς οἰκονομικῶς με-
τρεῖ μὲν οὖν τὸ παρῶθεν χρόνος εἶασιν ἡμᾶς
ὡς ἐβουλομεθα ἀπάκτοις φορεῖσιν φέρεσθαι, ἢ
δυναῖς καὶ ἐπιθυμίαις ἀνομήτοις· οὐ πρὸς τῶν
ἐφιδόμενος τοῖς ἀμάρτημασιν ἡμῶν, ἀλλ' αἰε-

A misit, tamquam ad homines misit, tam-
quam servans misit: tamquam cum ob-
sequentiis agens, non tamquam vio-
lentiam adhibens. violentia enim Deo
non inest. misit ut vocans, non perse-
quens: misit ut amans: mittet enim eum
condemnatum; & quis eius adven-
tum sustinebit?

obiectos
feris, ut abnegent Dominum, & non
vinci. Non vides, quò plures qui suppli-
ciis afficiunt, tantò maiorem aliorum
esse numerum? Hæc non videntur ab
homine fieri; hæc sunt Dei potètia: hæc
B adventus eius sunt indicia. Nam quis
ex omnibus hominibus norat, quid ef-
fer Deus, priusquam ipse [Dei Filius]
venisset? An vana & nugacia dicta illo-
rum fide [scilicet] dignorum Philoso-
phorum approbas? quorum aliqui igne
esse Deum dixerunt: (id ad quod pro-
fecturi sunt ipsi. Deum vocantes) alii
aquam: alii aliud ex elementis quæ à
Deo sunt creata. Atqui si horum dicto-
rum aliquod approbatione dignum est,
possint & cæterarum rerum quæ sunt
creata, vnamquamque similiter pro-
nuntiare Deum esse. Verum hi sermo-
nes sunt prodigiosa mendacia & impo-
sturæ præstigiatorum: ac hominū quis-
quam neque vidit [ipsum,] neque ali-
quam [ipsius] notitiam habuit: sed ipse
seipsum ostendit. Ostendit autem per fi-
dem, cui soli Deum videre concessum
est, nam dominus & opifex omnium
Deus, omnia fecit, & suo quæque ordi-
ne disposuit, non solum hominum ama-
tor, sed patiens etiam fuit. Sed hic fuit
quidem semper talis, estque, & erit, be-
nignus & bonus, & iræ expertus, ac verax,
& solus bonus: concepit autem mente
D aliquid magnum & ineffabile, de quo
cum solo Filio communicavit. Quam-
diu igitur suum prudens consilium in
mysterio retinebat, neglectui nos habe-
re, nullamque nostri curam gerere vide-
batur: at postquam per dilectum Filium
revelavit & patefecit quæ iam inde ab
initio erant præparata, omnia simul præ-
buit nobis: & frui suis beneficiis, & vi-
dere. Quæ quisnam nostrum exspe-
ctavisset? Omnia igitur apud se sciebat
vna cum Filio, æconomica sua scientia.
Cæterum usque ad superius tempus fi-
uit nos pro libito incertis motibus agita-
ri, dum à voluptatibus & cupiditatibus

transversis raperemur: non quidem quod villo modo peccatis nostris gauderet, sed ea

tolerans: neque illud quo iniustitia ex-
 cecebatur tempus approbans, sed men-
 tem iustitiæ creans: ut quum eo tempo-
 re conuicti essemus è propriis operibus,
 vita esse indigni, nunc Dei benignitas
 nos eadignaretur: & quum manifestū
 fecissemus, non posse ex eo quod in no-
 bis situm est in regnum Dei ingredi,
 per potentiam Dei nobis id posse daretur.
 Quum autem ad cumulum malitia
 nostra peruenisset, & plene manifestum
 factum foret, mercedem peccati esse
 supplicium, & mors expectaretur: ad-
 uenissetque tempus à Deo præstitutum
 ad suam deinceps benignitatem ac po-
 tentiam declarandam, & quomodo præ
 immenso quo homines prosequitur a-
 more, nos odio non habuerit, neque re-
 icerit, neque improbitatis nostræ me-
 morem se ostenderit, sed patienter eam
 tulerit, ac sustinuerit, cū ipse dicat: *peccata nostra suscepit*: proprium ipse Filium
 pretiū redēptionis pro nobis dedit, san-
 ctū pro iis qui legē transgressi erāt; nihil
 minus quā malū, pro malis; iustū pro in-
 iustis, corruptionis nesciū pro obnoxiiis
 corruptioni, immortalē pro mortalibus.
 Quid enim aliud peccata nostra potuit
 tegere quā eius iustitia? in quo alio nos
 iniqui & impii pro iustis haberi possu-
 mus quam in solo Dei Filio? O dulcem
 permutationem: ô imperuesti gabile ar-
 tificium: ô beneficia expectationem om-
 nem superantia: ut iniquitas quidem
 multorum in iusto vno abscondatur, iu-
 stitia autem vnius faciat ut multi iniusti
 pro iustis habeantur. Quum igitur su-
 periori tempore [huius] nos [rei] con-
 uicisset, non posse nostram naturam vi-
 tam consequi, nunc autem Seruatorem
 ostendisset, qui seruare posset ea etiam
 quæ seruari non poterant; vtrisque nos
 benignitati suæ fidem habere voluit, i-
 ipsum existimare altorem, parentē, ma-
 gistrum, consiliarium, medicum, men-
 tem, lucem, honorem, gloriam, robur,
 vitam: de vestitu & victu sollicitos non
 esse. Huius etiam tu fidei si desiderio te-
 nearis, & illam accipias, primum quidē
 cognosces Patrē, Deus enim homines
 dilexit, propter quos mundum creauit,
 quibus omnia subiecit quæ in mundo
 sunt: quibus rationē, quibus mentē de-
 dit: quibus solis ad ipsum oculos attolle-
 re permisit: quos ad imaginem suam
 formauit: ad quos Filium suum vnige-
 nitum misit: quibus celeste regnum pro-
 misit, & dabit, quod ipsum dilexerint.

A ἄριστος· ὁ δὲ ὅτε τὴν ἀδικίαν καὶ στυ-
 γερὰν, ἀλλὰ τὸν νοῦν τῆς δικαιοσύνης δη-
 μιουργῶν· ἵνα ἐν ταῖς πότε χρόνῳ ἐλεγχθέντες
 ἐκ τῆς ἰδίων ἔργων ἀνάξιοι ζωῆς, νῦν ὑπὸ
 τῆς τοῦ Θεοῦ χρηστότητος ἀξιώσῃτο· καὶ ὁ
 καθ' ἑαυτοὺς φανερώσαντες ἀδύνατον εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τῇ δυνάμει
 τοῦ Θεοῦ δυνατοὶ γνησώμεθα. ἐπεὶ δὲ πεπλή-
 ρωτο μὲν ἡ ἡμετέρα ἀδικία, καὶ τελείως πε-
 φανερώτο ὅτι ὁ μισθὸς . . . κέλευστος ἐστὶν
 νατος πωροδοκῆτο. ἦλθε δὲ ὁ κριτὴς ὃν Θεὸς
 B πωροδοκῆτο λοιπὸν φανερώσας τὴν εὐχὴν τοῦ χρι-
 στότητος καὶ δυνάμει, ὡς . . . ὑπερβόησεν φι-
 λανθρωπίας μία ἀγάπη . . . ὅτι
 ἐμίσησεν ὑμᾶς, ὁ δὲ ἀπέστατο, ὁ δὲ ἐμνησι-
 κήσεν, ἀλλὰ ἐμακροθύμησεν, ἠέρετο, λέ-
 γων αὐτὸς, ταῖς ἡμετέρας ἀμάρτίας ἀπέδωκε
 αὐτὸς τὸν ἴδιον υἱὸν ἀπέδωκε λύτρον ὑπὲρ ἡ-
 μῶν, τὸν ἀγιον ὑπὲρ ἀνόμων, τὸν ἀκακον ὑ-
 πὲρ τῆς κακῆς, τὸν δικον ὑπὲρ τῆς ἀδικον,
 τὸν ἀφθαρτον ὑπὲρ τῆς φθαρτῆς, τὸν ἀθάνα-
 τον ὑπὲρ τῆς θνητῆς. τί γὰρ ἄλλο ταῖς ἀμάρ-
 C τίας ἡμῶν ἠδυνήθη καλύψαι ἢ ἐκεῖνα δικαιο-
 σύνη; ἐν τῇ δικαιοσύνῃ δυνατὸν πῶς ἀνό-
 μοις ἡμᾶς καὶ ἀσέβεις, ἢ ἐν μόνῳ ταῖς ὑπὲρ τοῦ
 ὡ τῆς γλυκείας ἀνταλλαγῆς, ὡ τῆς ἀνεξιχνία-
 σου δημοκρατίας, ὡ τῆς ἀποροδοκῆτων θύραγα-
 σῶν· ἵνα ἀνομία μὲν πολλῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἐνὶ
 κρυβῆ, δικαιοσύνη δὲ ἐνὸς πολλοῖς ἀνόμοις δι-
 καιοσύνῃ ἐλέγξας οὕτω ἐν μὲν ὡ πωροδοκῆτο χρό-
 νῳ ὁ ἀδύνατον τῆς ἡμετέρας φύσεως εἰς ὁ
 τυχεῖν ζωῆς, νῦν δὲ τὸν ἴδιον δειξας, δυνα-
 τὸν σώζειν καὶ τὰ ἀδύνατα, ὅτι ἀμφοτέρων ἐ-
 D βουλήθη πειθεῖν ἡμᾶς τῇ χρηστότητι αὐτῆς, αὐ-
 τὸν ἠγαπᾶς Ἐσθέρῃ, πατέρα, διδάσκαλον, σύμ-
 βουλον, ἰατρὸν, νοῦν, φῶς, πνεῦμα, δόξαν, ἰσχύον,
 ζωὴν· ὡς ἐκδύσεως καὶ Ἐσθῆρς μὴ μερι-
 μῶν. τῷ πνεύματι καὶ σὺ τὴν πίστιν ἐὰν ποθῆς καὶ
 ἀγάπης, ὡς ὅτι μὲν ὅτι γινώσκῃ π . . .
 ὁ γὰρ Θεὸς πῶς ἀνθρώποις ἠγάπησε, δι-
 ὅτι ἐποίησε τὸν κόσμον, οἷς ὑπέταξε πᾶσι τὰ
 ἐν κόσμῳ· οἷς λόγον ἔδωκεν, οἷς νοῦν· οἷς μόνοις
 πᾶσι αὐτὸν ὁρᾶν ἐπέτρεξε· οἷς ἐκ τῆς ἰδίας
 εἰκόνας ἐπλασε· πᾶσι οἷς ἀπέστειλε τὸν υἱὸν
 αὐτῆς τὸν μονογενῆ· οἷς τὴν ἐν οὐρανῷ βασιλείαν
 ἐπηγγείλατο, καὶ δώσει, πῶς ἀγαπήσασιν αὐτὸν.

ἄπειροις δὲ, ἵνα οἶμαι πληρωθῆσθε χάρις; ἢ πῶς ἀγαπήσῃς τὸν οὕτως παροραπήσθη-
 τά σε; ἀγαπήσῃς δὲ, μιμητὴς ἔσῃ αὐτῆς τῆς
 χρηστότητος. καὶ μὴ θαυμάσιος εἰ διώται μι-
 μητὴς αἰθεροπότος ἡμέρας Θεοῦ. διώται γὰρ
 λοντες αὐτῆς. ἔ γὰρ ὁ καθαδικαυαυεῖν ἢ πλη-
 σίον, ὅσῳ δὲ πλεονέχῃ βούλεσθαι τῆς ἀθε-
 νετέρων. ὅσῳ δὲ πλουτεῖν καὶ βιάζεσθαι πῶς
 ὑποδεεστέροις, διδάσκειν ἔστιν. ὅσῳ δὲ ἐν πύ-
 τοις διώται πῶς μιμησάσθαι Θεόν. ἀλλὰ ταῦ-
 τα ἐκτός τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. ἀλλ' ὅσ-
 πῳ δὲ τῆς πλησίον ἀναδέχεται βάρους, ὅς ἐν ᾧ
 κρείσσων ἔστιν, ἕτερον τὸν ἐλαττωμένον διέργα-
 τεῖν ἐτέλει, ὅσα ὡσαύτῃ Θεοῦ λαβῶν ἔχει,
 Θεὸς γίνεται τῆς λαμβανόντων. ὅσῳ μιμητὴς
 ἔστι Θεοῦ. τότε θεάσῃ τὸν χαρῶν ὅτι γῆς ὅτι
 Θεὸς ἐν οὐρανοῖς πολιτεύεται. τότε μυστήρια
 Θεοῦ λαλεῖν ἔρχῃ. τότε πῶς καταζοιήσεις
 ὅτι πᾶσι μὴ θέλῃς ἐξηγήσασθαι Θεόν, καὶ ἀγα-
 πησῆς καὶ θαυμάσιος. τότε τῆς ἀπάτης τῆς κέ-
 σμου καὶ τῆς πλατῆς καταγνώσῃ, ὅταν ὁ ἀλη-
 θῆς ἐν οὐρανῷ ζῆν ἔπιγνώσῃ. ὅταν τῆς δουλο-
 πῶς ἐνθάδε θανάτου καταφρονησῆς, ὅταν τὸν ὄν-
 τως θάνατον φοβῆσῃς, ὅς φυλάσσει πῶς κα-
 τακρητισμοῖς εἰς πῦρ ὁ αἰώνιος, ὅ πῶς ὡσαύ-
 δόθεντας αὐτῶν μέλει τέλους κατασῆς. τότε πῶς
 ὑπομνήσῃς ὑπὲρ δικαιοσύνης θαυμάσιος
 ὁ πῦρ τοῦ μακαριστοῦ ὅταν ἐκείνο ὁ
 πῦρ ἔπιγνώσῃ. οὐ ξένα ὀμιλᾷ, ὅσῳ ὡσαύ-
 γως ζητᾷ. ἀλλὰ ἀποστόλων ἡμέριμος μαθη-
 τῆς, γίνουσι διδάσκαλος ἐθνῶν. πᾶσι ὡσαύ-
 θέντα ἀξίους ὑπηρετῶν γινόμενοις ἀληθείας μα-
 θηταῖς. πῶς γὰρ ὁρθῶς διδάσκεις, ἔ λόγων παρο-
 φιλ. . . εἰ ἡμιθεῖς, ὅσῳ ἔπιζητεῖ. **D**
 Φῶς μαθεῖν πᾶσι ἀφ' ἑαυτοῦ λόγου διέχθῃτα φανερώ-
 μαθηταῖς, οἷς ἐφανέρωσεν ὁ λόγος φανεῖς, πῶς
 ῥησῆα λαλῶν, ὑπὸ ἀπίστων μὴ νοούμενος,
 μαθηταῖς δὲ διηγουμένους. οἱ πῶς λογισθέντες
 ὑπὸ αὐτῶν, ἐγνωσθῶν πατρὸς μυστήρια. οὐ χά-
 ει ἀπέστρεψε λόγον, ἵνα κέσμε φανῇ. ὅς, ὑπὸ
 λαοῦ ἀπιστοῦ, ἀφ' ἀποστόλων κηρυχθεῖς,
 ὑπὸ ἐθνῶν ἔπιγευθη. ὅσῳ ὁ ἀπ' ἀρχῆς, ὁ
 κενός φανεῖς, καὶ . . . ἀρεταῖς, καὶ πῶς το-
 τε θεός ἐν ἀγίων καρδίαις ἡμιθῆμος. ὅσῳ ὁ ἀεί-
 σήμερον ὑὸς λογισθεῖς. δι' ἑ πλουσί(ε) ἢ ἐκ-
 κλησία. καὶ χάρις ἀπλουμένη, ἐν ἀγίοις πλη-

A Postquam autem [illum] cognoveris, quanta te impletū iri latitia existimas? aut quātum diliges eum qui prior te ita dilexerit? Quum autem diligere cœperis, imitator benignitatis eius eris. Ac ne mireris, posse hominem esse imitatore[m] Dei. Potest, eo volente. Non enim imperium in proximos obtinere, neq; velle potiore conditione esse quā ii qui sunt infirmiores, neq; diuitem esse, & vim inferre inferioribus, est Beatum esse: neq; in his Deum imitari quisquā potest; sed hæc extra eius maiestatem sunt. at qui proximi onus in se recipit, qui qua in re superior est, alium qui est inferior, beneficio vult afficere; qui quecumq; habet, à Deo accepta, ea indigis suppeditans, Deus fit eorum qui accipiunt; is Dei est imitator. Tunc perspicies, in terra degens, Deū in cælis mundum, velut aliquam rempublicam, gubernare: tunc mysteria Dei loqui incipies: tunc eos qui puniuntur quod abnegate Deum nolint, & diliges & miraberis: tunc imposturam mundi & errorem damnabis, quum vere in cælo vivere didiceris: quum eius quæ hic mors esse censeretur, contemptor esse; & mortem, quæ reuera est mors, formidare cœperis, quæ seruat[i]r iis qui ad ignem æternum damnabuntur, qui sibi traditos afficiet supplicio ad finem vsq;. Tūc admirationi tibi erunt qui pro iusticia ignem patiuntur; tunc beatos prædica- bis, quum ignem illum cognoveris.

B Non facio verba de rebus peregrinis, neq; secus quā rationi consentaneū sit, quæro: sed quū Apostolorū fuerim discipulus, fio gētiū doctor: quæ tradita sunt [mihi,] subministro iis qui discipuli fiunt digni veritate. Quis enim rectè edoctus, non studet discere apertè quæ per Sermonem ostensa sunt clarè discipulis, quibus declarauit Sermo conspicuus factus: liberè loquens, quum ab incredulis non intelligeretur, sed discipulis enarraret: quæ fideles ab eo existimati, cognouerunt Patris mysteria. Cuius rei gratia Sermonem misit, vt à mundo conspiceretur: qui à populo contemptus, Apostolorū præconio promulgatus, à gentibus est creditus. Hic qui ab initio erat, qui nouus apparuit, & inuentus, & semper nouus in sanctorum cordibus nascens. Hic qui semper, hodie Filius habitus, per quem Ecclesia diratur: & gratia expansa, in sanctis in-

crementū accipit, præbens mentem, patefaciens mysteria, annuntians tempora, gaudens super fidelibus, quærentibus donans: quibus limites fidei non perfringuntur, neque limites patrum transfiliuntur. Deinde metus Legis decantatur, & Prophetarum gratia cognoscitur, & Evangeliorum fides stabilitur, & Apostolorum traditio custoditur, & Ecclesiæ gratia exultat. Quam gratiam molestia non afficiens, cognoscet ea de quibus Sermo instruit, per quos vult, quum ei libet. Quæcumque enim voluntate iubentis Sermonis excitati sumus ad eloquendum, cum labore, ex dilectione, eorum quæ reuelata sunt nobis, sumus vobiscum participes. Quæ quum legeritis & audieritis studiosè, scietis quæcumque præbet Deus diligentibus rectè: qui fuistis paradisi deliciarum, qui lignum genus omne fructus ferens, bellè germinans, in vobis ipsis produxistis, variis fructibus ornati. In hoc enim loco lignum cognitionis & lignū vitæ plantatum fuit. verum non quod est cognitionis, id est quod è medio tollit; sed inobædientia è medio tollit. Neque enim ea sunt obscura quæ scripta sunt, Deum ab initio lignum vitæ in medio paradisi plantasse, per cognitionem vitam ostendentem, qua quum purè vfi non essent qui ab initio fuerunt, impostura serpentis nudati fuerunt. neque enim vita sine cognitione, neque cognitio tuta sine vita vera. Ideo in propinquo vtrumque plantatum fuit. Quam facultatem quum perspexisset Apostolus, reprehendens cognitionem quæ sine veritate mandati in vitam exercetur, dicit; *Cognitio instat, dilectio autem ædificat.* Qui enim putat se scire aliquid, sine cognitione vera, & cui testimonium perhibetur à vita, non cognoscit à serpente decipitur, ob amorem vitæ. At qui cum timore cognitionem est adeptus, & vitam quærit, in spe plantat, fructum expectans. Esto tibi cor, cognitio: vita autem, sermo verus qui recipitur. Cuius lignum ferens, & fructum, percipies serper quæ apud Deum desiderantur, quæ serpens non attingit, neque impostura se illi applicat: neque Eva corrumpitur, sed virgo creditur: & Salutare ostenditur, & Apostoli intelligentia instruntur, & Domini pascha progreditur,

& cum mundo coaptatur: ac docens sanctos Sermo lætatur; per quem Pater glorificatur. Cui gloria in secula. Amen.

A θύνεται, πρὲρ χουσα νοῦ, φαερῶσα μυστήρια
 εὐαγγελίῳ σα κερῆς, χαίρῶσα ἐπὶ πιστοῖς, ἐπιζη-
 τῶσι διαρρηδῶν· οἷς ὅσα πίστεως ἔδραυεται,
 ὅσα δὲ ὅσα πατέρων πρὸσελίζεται. εἴτα φόβος νό-
 μου ἀδετα, καὶ παροφητῶν χάρις γνώσκειται, ἔ-
 θιασελίων πίστες ἰδρυται, καὶ ἀποστόλων πρὸσελ-
 σις φυλάσσει· ἔκκλησίας χάρις σιρτῶ. ἐν
 χάριτι λυπῶν, ἐπιγνώση ἀλόγος ὁμιλῆς, δι' ὧν
 βούλεῖ, ὅτε θελή. ὅσα γὰρ θελήματι τῷ κελεύον-
 τος λόγου ἐκινήθημεν ἐξήπειν, μὲν πόνος, ἐξ ἀ-
 γάπης τῷ ἀποκαλυφθέντων ἡμῖν γινόμεθα ὑ-
 μῖν κρινωνοί, οἷς ἐπιτυχόντες, ἔκκευσομετες μὲν
 αὐτοῦ, εἰσεαθε ὅσα πρὲρ χῆ ὁ θεὸς τοῖς ἀγα-
 πῶσι ὀρθῶς, οἱ ἡρόμενοι πρὸσελίσσους τευφῆς,
 πάντα κερπὸν ζύλον βῆθα λῶν ἀγατεῖλαιτες ἐν ἐ-
 αὐτοῖς, ποικίλοις κέρποις κεκοσμημένοι. ἐν γὰρ
 τούτῳ ἔφ' ἡμεῖς ζύλον γνώσεως ἔκκευσον ζώης
 πεφύτευται· ἀλλ' ἔσ' ὅ τῆς γνώσεως ἀμαρτῆς, ἀλλ'
 ἢ πρὸσελίσσους ἀμαρτῆς. ἔσ' δὲ γὰρ ἀσημα τὰ γεγραμ-
 μένα, ὡς θεὸς ἀπὸ ἀρχῆς ζύλον ζώης ἐν
 μέσῳ πρὸσελίσσους ἐφύτευσε, ἐξ ἧς γνώσεως ζώῳ
 ἐπαδῆκῆς· ἢ μὴ καθαρώς χρησαμένοι οἱ ἀπὸ
 ἀρχῆς, πλατῆ ἔσ' ὄφρα γε γινόμενται. ὅσα δὲ γὰρ
 ζώῳ αἰὲν γνώσεως, ὅσα δὲ γνώσις ἀσφῶδῆς αἰὲν
 ζώῳ ἀληθῆς, ἐξ ἧς πλησίον ἐκείτερον πεφύτευ-
 C ἐν δαυάμιν ἐνιδῶν ὁ ἀπόστολος, πλὴν τε αἰὲν ἀ-
 ληθείας παροφητῶν εἰς ζώῳ ἀσχυρῶν
 γνώσιν μεμφομένους, λέγει· ἢ γνώσις φρεσῶν, ἢ ἡ
 ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ὁ γὰρ νομίζων εἰδέναι τί αἰὲν
 γνώσεως ἀληθῆς καὶ μῆτρων ἀληθῆς ὑπὸ τῆς
 ζώῳ, ὅσα ἐγὼ ὑπὸ τῆς ὄφρα γε πλησῶνται
 μ . . ἀγαπήσας ὁ ζῶν. ὁ δὲ μετὰ φόβου
 ἐπιγνοῖς, καὶ ζῶν ἐπιζητῶν, ἐπ' ἐλλείπει φυ-
 τεύῃ, καρπὸν παροφητῶν. ἢ τῶν ὅσα καρδία γνώ-
 σις· ζώῳ δὲ λόγος ἀληθῆς, κερπὸν ἀληθῆς· ἢ ζύλον
 φέρων, καὶ καρπὸν . . ρῶν, τευγῆσας ἀεὶ τὰ
 D πρὸσελίσσους θεῶν ποιοῦμεθα· ὧν ὅφρα γε οὐχ ἀπλεται,
 ὅσα δὲ πλατῆ συζητῶν τῶν· ὅσα δὲ εἴσα φρε-
 σῶν, ἀλλ' ἀπὸ πρῶτος πίστευεται. καὶ σωτήριον
 δείκνυται, καὶ ἀποστόλοι σιμωπίζονται, καὶ ὁ κυ-
 εῖου πάρα παροφητῶν, καὶ κερπὸν σιμωπίζονται,
 καὶ μὲν κόσμου ἀρμυρίζεται, καὶ διδάσκων ἀ-
 γίους ὁ λόγος βῆφραίνεται· δι' ἧς πατὴρ δοξά-
 ζεται. ὅ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμῶν.